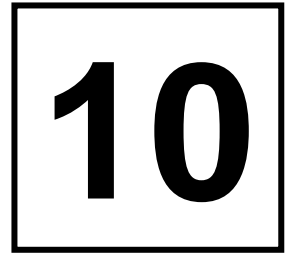

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHER LEADERSHIP AND OPERATING SYSTEM

AND ASSIST STUDENTS OF TEACHERS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL

SERVICE AREA 27

วีระศักดิ์ ไชยดำ*

ดร.วิชุด กำมันตะคุณ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าความเชื่อมั่นภาวะผู้นำครู เท่ากับ .98 และค่าความเชื่อมั่นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำครูด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และภาวะผู้นำครูด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study teacher leadership level of schools under the office of secondary educational service area 27 2) to study operating system and assist students level of teachers under the office of secondary educational service area 27 and 3) to study the relationship between teacher leadership and operating system and assist students of teachers under the office of secondary educational service area 27. The sample used in this study consisted of the 338 teachers under the office of secondary educational service area 27. The instrument used in this research was five-level rating scale Questionnaire. The reliability value of teacher leadership was .98 and reliability value of operating system and assist students of teachers was .98. The statistical devices employed to analyzed the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and Person's product moment correlation coefficient.

The results were as follows:

1. The overall of teacher leadership of schools under the office of secondary educational service area 27 was at high level. Considered in each side was all high level.
2. The overall of operating system and assist students of teachers under the office of secondary educational service area 27 was at high level. Considered in each side was all high level.
3. The relationship between teacher leadership and operating system and assist students of teachers under the office of secondary educational service area 27 found, Overall, teacher leadership has a positive relationship with the operating system and assist students of teachers there were statistically significant at .01, the relationship level was high. Analyses by the individual aspect were, the teacher leadership in the development of self and peers has the positive relationship with the operating system and assist students of teachers in terms of screening students there were statistically significance at .01, the relationship level was high. The teacher leadership in the change leaders. has the positive relationship with the operating system and assist students of teachers in promoting students there were statistically significance at .01, the relationship level was moderate.

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการศึกษาไทยอยู่ในยุค “ปฏิรูปการศึกษา” โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยมุ่งเน้นปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษาที่จะทำให้ประเทศพัฒนาก้าวไปข้างหน้าทัดเทียมกับนานาชาติ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545–2549) มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการวางแผนพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยกำหนดให้การพัฒนาคนเป็นวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 : 4) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนที่สมดุลทั้งทางด้านตัวบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง (สมเดช สีแสง. 2545 : 34) ในปัจจุบันภาวะผู้นำเป็นสถานการณ์ที่จำเป็นมากสำหรับองค์กร การบริหารองค์กรใดๆ หากขาดภาวะผู้นำเสียแล้วย่อมจะทำให้องค์กรนั้นดำเนินกิจกรรมไปด้วย

ความยากลำบาก องค์การซึ่งประกอบด้วยคนจำนวนมากย่อมวุ่นวายสับสน ต่างคนต่างทำงานไม่ประสานกันและเกิดความขัดแย้งกัน การบรรลุเป้าหมายขององค์การย่อมจะล่าช้าหรือไม่ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยครูเป็นผู้นำทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน เชื่อมโยงกับชุมชนและช่วยเหลือกลุ่มของครู ผู้เรียนและผู้นำ และมีอิทธิพลต่อผู้อื่นไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานทางการศึกษา (Katzenmeyer and Moller. 2001)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดให้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 2) การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งเป็นการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน จะเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข เป็นการดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาจำต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด 5) การส่งต่อนักเรียน เป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โดยดำเนินการส่งต่อเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 12-23)

ด้วยสภาพแห่งความแตกต่างของนักเรียนที่มาจากท้องที่ต่างๆ และสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน บางคนมาจากครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ บางคนมาจากครอบครัวที่อ้างว้าง ไม่ว่าจะเป็นการหย่าร้างของพ่อแม่ การแยกกันอยู่ การที่พ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัดปล่อยให้เด็กต้องผจญกับชีวิตตามลำพัง นักเรียนเหล่านี้ต้องมาอยู่พักประจำในโรงเรียน อีกทั้งสภาพวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมามีผลกระทบต่องานโรงเรียนได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในทางที่ไม่ดีหลายประการ (กรมสุขภาพจิต. 2547 : 1-3) กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญจึงดำเนินการให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาตั้งแต่ปี 2543 เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิชาการกิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงานดังนี้ 1) มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคลดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น 2) ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับผู้ปกครองหรือชุมชน

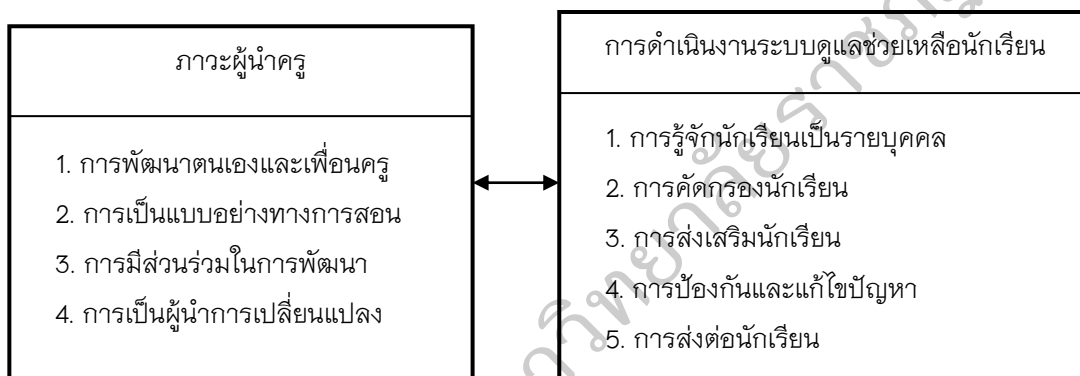
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จะเป็นกลยุทธิ์นำไปสู่ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการใช้ภาวะผู้นำของครูในการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานและพัฒนางานให้ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 4) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านการป้องกันดูแลและเยียวยานักเรียนในโรงเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปใช้ในการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี เป็นคนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,708 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27, 2557 : ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 338 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง แบ่งออกเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961 : 74)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961 : 74)

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ สำหรับครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปเนื้อหาสาระสำคัญจากกรอบแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามนำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 สร้างแบบสอบถามการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำครู และกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961 : 74)

2.2 สร้างแบบสอบถามการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน และกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961 : 74)

3. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ สำนวนที่ใช้ (Wording) ความชัดเจนของคำถามและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปนำไปเป็นแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนห้องแซงวิทยาคม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) (1990 : 202-204) โดยใช้เกณฑ์มากกว่า 0.80 ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นภาวะผู้นำครู เท่ากับ .98 และค่าความเชื่อมั่นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เท่ากับ .98

6. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

7. จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือวิจัย
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งส่งด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์พร้อมซองปิดแสตมป์ที่มีชื่อที่อยู่ของผู้วิจัย พร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ถึงกลุ่มตัวอย่างและให้ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ บางส่วนผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองโดยนัดหมายวันและเวลาในการส่ง – รับแบบสอบถามคืน ภายใน 15 วัน
3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.35 ทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ทุกชุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 ความถี่ (Frequency)
  - 1.2 ร้อยละ (Percentage)
  - 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
  - 2.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation)
  - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient)
3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และด้านเป็นแบบอย่างทางการสอน
2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 สรุปได้ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 27 โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

3.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าภาวะผู้นำครู ทั้งหมด 4 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ทั้งหมด 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
	r	r	r	r	r	r
X ₁	.652**	.904**	.811**	.865**	.701**	.888**
X ₂	.634**	.761**	.823**	.766**	.626**	.817**
X ₃	.646**	.715**	.723**	.700**	.589**	.762**
X ₄	.518**	.622**	.459**	.474**	.664**	.621**
X	.733**	.894**	.842**	.836**	.769**	.921**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติตนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งครูได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงมีการพัฒนาตนเอง โดยมีการเรียนรู้อยู่เสมอและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล แล้วนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จึงทำให้ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) ได้กล่าวว่าการพัฒนาตนเองเป็นการฝึกอบรมตนเองด้วยการเรียนรู้อยู่เสมอเป็นรากฐานสำคัญ เพื่อขยายขีดความสามารถให้เชี่ยวชาญมากขึ้น เป็นสภาพที่เป็นอยู่จริงที่เห็นว่าอะไรมีความสำคัญต่อตัวบุคคลและต่อองค์กร เห็นภาพในอนาคตที่เป็นไปได้ สร้างวิสัยทัศน์ส่วนตนขึ้น รักษาความตั้งใจอย่างสร้างสรรค์ และความมีพลังแห่งความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริย์รัตน์ พัฒนเชียร (2552 : 295-299) ได้ศึกษาตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางภาวะผู้นำครูส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผ่านบรรยากาศสถานศึกษา ความสามารถทางภาวะผู้นำครูส่งผลทางบวกต่อบรรยากาศสถานศึกษาและบรรยากาศสถานศึกษาส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Acker-Hocevar and Touchton (1999) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของครู โดยใช้มิติ

ด้านการสร้างสัมพันธภาพและมิติด้านความช่วยเหลือ สนับสนุนและความร่วมมือ พบว่า ครูที่มีภาวะผู้นำจะมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ เป็นผู้สร้างเครือข่ายที่สามารถปฏิบัติงานเป็นทีมกับเพื่อนครูในโรงเรียนของตนและสามารถปฏิบัติงานในชุมชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stringer (2002) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์กรกับภาวะผู้นำของครูใหญ่ และครูระดับหัวหน้าสาย กรณีศึกษา : 2 โรงเรียนมัธยมปลายในเครือรัฐบาลในเขตมิดเวส ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับความรับผิดชอบสูงแสดงว่า มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chrisman (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางภาวะผู้นำของครูที่ส่งผลให้โรงเรียนดำรงความสำเร็จไว้ได้ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นของนักเรียนเป็นผลมาจากการดำเนินการที่ดีของโรงเรียน ความสามารถทางภาวะผู้นำของครูที่มีคุณภาพ และความมีประสิทธิภาพของโครงการต่างๆ ทั้งด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่นๆ

และผลการวิจัยพบว่า การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการเข้ารับการอบรมหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานของสถานศึกษา สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อ แรงจูงใจบุคคลอื่นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Nickse (1977, อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2549) กล่าวว่า ครูมีบทบาทภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง คือ ครูส่วนใหญ่สามารถที่จะนำการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิบัติได้ดี มักจะรู้ว่าจะต้องทำอะไร ที่ไหนและอย่างไร จึงจะทำให้เปลี่ยนแปลงนั้นสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ Segiovanni (1995) กล่าวว่า เมื่อครูมีบทบาทภาวะผู้นำก็จะมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงห้องเรียน และมีผลกระทบทางบวกต่อผลการเรียนการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมาจากแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีการปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติเป็นระยะๆ และรายงานผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการในรอบปี จึงทำให้มีการปรับกระบวนการปฏิบัติงานเป็นเหตุทำให้มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมสุขภาพจิต (2546 : 7) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากทางโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัย จากสารเสพติด สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 4) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ อัยยะ (2552 : 63-69) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา จูแย้ม (2553 : 95) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานระบบการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดระยองโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย เชาวสุดิรัตน์ (2553 : 91-92) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา เกิดแก้ว (2553 : 104-106) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ บั้งเงิน (2553 : 67-73) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา พลอยเรียง (2554 : 99-103) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรองนักเรียนด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ จันทร์ทา (2555 : 128) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) จำแนกตามสถานภาพบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาโดยรวมมีผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

และผลการวิจัยพบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ต้องทำความรู้จักกับนักเรียนแต่ละคนนั้น เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระ โอบออม (2549 : 34-35) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 17-23) กล่าวว่า ด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ภาวะผู้นำครู มีความสัมพันธ์ทางเชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดภารกิจและเป้าหมายการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ครูมีทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศและประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน รวมทั้งมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นกระบวนการโดยการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน ตลอดจนส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจนมีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรัญญา เกิดแก้ว (2553 : 104-106) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม ดังนี้

1.1 จากศึกษาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อรักษาระดับคุณภาพของครูและเสริมสร้างศักยภาพของครูให้สูงยิ่งขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนานุเคราะห์ในสังกัดอย่างสม่ำเสมอ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ แล้วนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1.2 จากศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นครูและผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อองค์การต่อไป

1.3 จากการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ถ้าต้องการให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุด เมื่อเกิดปัญหาครูควรมีวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

1.4 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำครูด้านการเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าต้องการให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ควรมีการส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ มีการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน และมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ : ยูเนี่ยนสมิแมจกรุ๊ป จำกัด, 2544.
- ..... คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ : สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546.
- ..... การสำรวจสุขภาพจิตและการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในสถานศึกษา. นนทบุรี : สยามอินลิทร์ มาร์เก็ตติ้ง, 2547.
- กฤติยา พลอยเรียง. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2554.
- นริศรา จูแยม. การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุพรรณบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2553.
- พรชัย เหวงชุตีรัตน์. การศึกษาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรstadt. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุพรรณบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2553.
- วีระ โอบออม. การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปานลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษเพชรบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- วีระพงษ์ วันทา. การศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ). วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555.
- สมเดช สีแสง. คู่มือการบริหารโรงเรียน สถานศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

- สมศักดิ์ บั้งเงิน. การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2553.
- สร้อยญา เกิดแก้ว. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลักราชภัฏราชนครินทร์, 2553.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://suthep.cru.in.th/>. ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2553.
- สุภาพ อัยยะ. สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2552.
- สุริย์รัตน์ พัฒนเชียร. ตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. ข้อมูลสารสนเทศ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.secondary27.go.th/office03.php>. 2557.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- Acker-Hocevar, M., and Touchton, D. A model of power as social relationships : Teacher leaders describe the phenomena of effective agency in practice. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Montreal, Quebec, Canada, 1999.
- Chrisman. Leading in a Culture of Change Short Course. n.p., 2005.
- Cronbach, Lee. J. Essentials of psychological testing. 5th ed. New York : Harper & Row, 1990.
- Katzenmeyer, M., and Moller, G. Awakening the sleeping giant : Helping teachers develop as leaders. 2nd ed. Thousand Oaks, CA : Corwin Press, 2001.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement, 1970.
- Likert, Rensis. New patterns of management. New York : McGraw-Hill Book Company, 1961
- Senge, P. M. The fifth discipline : The art and practice of the learning organization. London : entury Press, 1990.
- Sergiovanni, Thomas J. & others. Educational Governance and Administration. 3rd edition. Boston : Allyn and Bacon, 1995.
- Stringer, R. Leadership and Organization Climate. New Jersey : Prentice Hall, 2002.